



รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการเมือง

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

☆☆☆

(๕/๖/สปช.)

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

ที่ (สปท) ๒๕๕๘/๒๕๕๘

(สำเนา)

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก รฐิติวัฒน์ กำลึงเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๑. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๒. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๓. พลโท วรวิทย์ บุญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๔. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๕. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๖. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๗. นายอรุณ จิระชวลา	กรรมการ
๑๘. พันตรี อาณันย์ วัชโรทัย	กรรมการ
๑๙. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๐. นางนรรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

และในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายดำรงค์ พิเดช เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

/บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และ หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เสรี สุวรรณภานนท์

(นายเสรี สุวรรณภานนท์)

ประธานกรรมการ

ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

สำนักกรรมการ ๒

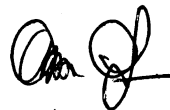
กลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาการเมืองฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐ - ๔๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๒

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี



(อาพิชิต์ สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

อภิสราร /ร่าง  
ตรีทิพยนิภา /พิมพ์  
ปรียาภรณ์/ตรวจ

## สารบัญ

### รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. หลักการและเหตุผล	๓
ความหมายคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”	๕
สรุปสภาพปัญหาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๖
บทวิเคราะห์กลไกและวิธีการปฏิรูปการให้ได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่พึงประสงค์ของประชาชน	๗
๑) กระบวนการคัดกรองและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้จะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๗
๒) การควบคุมตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๗
๓) การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๙
๔) การพิจารณาค่าตอบแทนที่มีความเหมาะสมกับภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบ	๙
๓. แผนการปฏิรูป	๑๑
๔. วิธีการปฏิรูป	๑๒
๔.๑ การปฏิรูปมาตรการในการคัดกรอง ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร เพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๑๒
๔.๒ การปฏิรูปการควบคุมตรวจสอบจริยธรรม ระบบคุณธรรม และการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๑๓
๔.๓ การปฏิรูปมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	๑๕
๔.๔ การปฏิรูปการพิจารณาค่าตอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหาร พรรคการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและการปฏิบัติหน้าที่ในการสร้าง ประโยชน์ให้กับประเทศชาติและประชาชน	๑๖
๕. กำหนดเวลาการปฏิรูป	๑๗
๖. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๑๗
๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๑๗
๘. ข้อเสนอแนะ	๑๗
ตารางรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	๑๙
ภาคผนวก	
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒	

## รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

### เรื่อง “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

#### ๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ กรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก จิตติวัจน์ กำลิ่งเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๓. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๔. พลโท วรार्ห บัญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๕. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๖. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๗. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๘. นายอรุณ จิรชวาลา	กรรมการ
๑๙. พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย	กรรมการ
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรตน์ พิมพ์เสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ วรรคสอง (๑) กำหนดให้ คณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนดเวลาปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย ประกอบด้วย ๘๗ กำหนดให้ คณะกรรมการต้องเสนอแผนการปฏิรูปต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ประธานสภากำหนด และเมื่อคณะกรรมการได้ดำเนินกิจการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องใด ๆ หรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้ว จะต้องรายงานต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้ความเห็นชอบ

ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ดังกล่าว คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีมติเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองของคณะกรรมการ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ในการพิจารณาจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คณะกรรมการ ได้คำนึงถึงภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่จะต้อง ดำเนินการปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๙/๒ ซึ่งให้มีการดำเนินการให้เกิดการปฏิรูป ด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ สืบต่อจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วนและความสัมฤทธิ์ผล ของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประกอบด้วยประเด็นการปฏิรูปการเมืองที่สำคัญ จำนวน ๖ ประเด็น ได้แก่

- ๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ๒) ระบบพรรคการเมือง
- ๓) การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม
- ๔) การกำกับควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- ๕) การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
- ๖) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง

การดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ดังกล่าว คณะกรรมการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการ ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘๑ เพื่อดำเนินการพิจารณาศึกษา จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการจัดทำ รายงานเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานของ คณะกรรมการไปยังภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองให้เกิดผล เป็นรูปธรรมต่อไป

ในการพิจารณาศึกษาแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘๑ เพื่อกำหนดที่พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะ เพื่อการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้รายงานผลการพิจารณาศึกษาให้คณะกรรมการรับทราบ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบด้วยอนุกรรมการและ ที่ปรึกษาอนุกรรมการ ดังนี้

- |                                |                     |
|--------------------------------|---------------------|
| ๑. นายสมพงษ์ สระกวี            | ประธานอนุกรรมการ    |
| ๒. พลตำรวจโท ตรีทศ รณฤทธิวิชัย | รองประธานอนุกรรมการ |
| ๓. พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลั้งเอก   | อนุกรรมการ          |
| ๔. นายวิทยา แก้วภราดัย         | อนุกรรมการ          |
| ๕. นางนรรรัตน์ พิมเสน          | อนุกรรมการ          |
| ๖. นายดำรงค์ พิเดช             | อนุกรรมการ          |
| ๗. นายวิสุทธิ์ ธรรมเพชร        | อนุกรรมการ          |
| ๘. นายภูวเดช อินทวงศ์          | อนุกรรมการ          |

๙. นายสุขชัยสิทธิ์ อุตถาวงค์	อนุกรรมการ
๑๐. นายสมบัติ กฤตสุทธาชีวะ	อนุกรรมการ
๑๑. นางนาที รัชกิจประการ	อนุกรรมการ
๑๒. นายอภิชา ระยัปกรณ์	อนุกรรมการ
๑๓. นายปรกรณ์ อาภาพันธุ์	อนุกรรมการ
๑๔. พลตรี สุรพล ตาปนานนท์	อนุกรรมการ
๑๕. นางสาวทิพภานิดา ปาลกะวงศ์	เลขาธิการอนุกรรมการ

#### ที่ปรึกษาอนุกรรมการ

๑. นายกษิต ภิรมย์
๒. นายชัย ชิดชอบ
๓. นายสุชน ชาลีเครือ
๔. นายนิกร จำนง
๕. พลเอก ธีรชัย สมนุทสาคร
๖. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ
๗. นายธงชาติ รัตน์วิชา
๘. นายนคร มาฉิม
๙. นายวงศ์ เดชกิจวิกรม
๑๐. นางสาวรังสิมา รอดรัศมี
๑๑. นายบุญเลิศ คชายุทธเดช
๑๒. ร้อยตำรวจเอก ชารีฟ มะมิง
๑๓. ว่าที่ร้อยตรี วงศ์สยาม เฟื่องพานิชภักดิ์
๑๔. ร้อยเอก อภิรัชต์ พลาวงกูร
๑๕. นายชาติตรี ทองใบ

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เสร็จแล้ว จึงขอเสนอรายงาน เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อพิจารณา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

## ๒. หลักการและเหตุผล

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นหนึ่งในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เนื่องจากเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตย และถือเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้นำทางความคิดและความเชื่อในเรื่องการเมืองการปกครองให้กับประชาชน ดังนั้น กระบวนการได้มา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม ความรับผิดชอบ และการใช้อำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสนใจ และเห็นว่ายังมีประเด็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เนื่องจากสภาพการเมืองไทยที่ผ่านมา ได้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นหลายครั้ง ประชาชนแตกแยกเป็นฝักฝ่าย ขาดความรักความสามัคคี และมีทัศนคติไม่เป็นมิตรต่อกันจนก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้นหลายครั้ง มีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการเมืองและวงราชการอย่างกว้างขวาง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคง

ของประเทศ สภาพปัญหาต่าง ๆ แม้จะมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ทั้งปัญหาในเชิงโครงสร้าง ระบบการเมือง ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน การศึกษา กระบวนการยุติธรรม ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของ คนในสังคม แต่ปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ต้องปฏิเสธไม่ได้ว่า มีส่วนที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ จนประชาชนจำนวนมากต้องออกมาเรียกร้องให้มีการปฏิรูปประเทศนั้นคือ ปัญหาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม มีการใช้อำนาจในตำแหน่งเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองและ พวกพ้อง มีการทุจริตคอร์รัปชัน คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สมาชิกขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงกำหนดเรื่อง “ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง” เป็นหนึ่งในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ที่จะต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบ และ ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

การพิจารณาศึกษาเพื่อปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ดำเนินการ พิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้ความสำคัญกับการสืบต่อการดำเนินการ ปฏิรูปด้านการเมืองของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และหลักการสำคัญในมาตรา ๒๕๘ (ก) (๔) ของร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) ซึ่งมาตราดังกล่าวได้บัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูป ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไว้ดังนี้

“มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง....

(๔) ให้มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน....”

นอกจากการศึกษาหลักการสำคัญในมาตราดังกล่าว คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ศึกษา บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) ในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และได้พิจารณาศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

๑) ศึกษา วิเคราะห์แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านการเมือง รายงานการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ระบบพรรค การเมือง และการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม แผนปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๒) ศึกษา วิเคราะห์บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมสมาชิกวุฒิสภา และกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประมวลจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ พระราชกฤษฎีกาเงิน



ประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๕

๓) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย ความเห็นทางวิชาการ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญาทางการเมือง สภาพปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง สภาพปัญหาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บทบาท อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ อัตราเงินเดือนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของไทยและในต่างประเทศ นักการเมืองที่เป็นที่พึงประสงค์ของประชาชน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองให้เป็นนักการเมืองที่ดี ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อประชาชน และรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ แนวทางการตรวจสอบทางจริยธรรมนักการเมืองของไทยและในต่างประเทศ ตลอดจนแนวทางการพัฒนานักการเมืองในต่างประเทศ

๔) ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลจริยธรรมของนักการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ผู้แทนพรรคการเมือง และอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๕) ตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาคำตอบแทนที่มีความเหมาะสมกับภารกิจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ

จากการพิจารณาศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย เอกสารทางวิชาการ และรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าว คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้นำผลการศึกษามาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสรุปได้ดังนี้

### ความหมายคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

การศึกษา วิเคราะห์ขอบเขตความหมายคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” พบว่าได้มีนักวิชาการให้ความหมายตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น นอกจากนี้ ที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางการวินิจฉัยว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่ารวมถึงบรรดาผู้รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงานด้านการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย (Policy) เพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรับไปบริหาร (Administration) ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น ดังนั้น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” จึงหมายถึง คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภาและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน

ทั้งนี้ ความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามบทนิยามของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก)

คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเห็นว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า บุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร กำหนดทิศทางและนโยบายสำคัญ ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ

### สรุปสภาพปัญหาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนี้

๑) ที่ผ่านมาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนหนึ่งยังขาดจิตสำนึกในการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริง ขาดอุดมการณ์ ความรับผิดชอบ และคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง ทำให้ประชาชนไม่มีความเชื่อถือศรัทธา

๒) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถูกใช้เป็นกลไกสำคัญของระบบธุรกิจการเมืองที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์อันเป็นบ่อเกิดของการทุจริตคอร์รัปชัน พรรคการเมืองตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนายทุนพรรค

๓) การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ ตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น ไม่ได้เป็นการได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ กลับกลายเป็นแหล่งกลุ่มทุน กลุ่มธุรกิจ และผู้มีอิทธิพลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำไปสู่การหาประโยชน์ทางการเมืองในที่สุด

๔) การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ไม่ได้เป็นการได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ กลับกลายเป็นแหล่งกลุ่มทุน กลุ่มธุรกิจ และผู้มีอิทธิพลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำไปสู่การหาประโยชน์ทางการเมืองในที่สุด และการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภามีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจและถูกแทรกแซงทางการเมือง เนื่องจากวุฒิสภามีอำนาจให้คุณให้โทษได้ในเรื่องการแต่งตั้งและการถอดถอน

๕) การเข้าสู่ตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น มีการใช้กลไกการพนันและซื้อสิทธิขายเสียงอย่างรุนแรงเช่นเดียวกับระดับชาติ และมีบางส่วนมาจากเครือข่ายหรือเครือข่ายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติ เมื่อได้เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วจึงมีการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางแสวงหาประโยชน์ มีการทุจริตคอร์รัปชันทั้งระบบอย่างกว้างขวาง

๖) ประชาชนมีทัศนคติต่อนักการเมืองส่วนใหญ่ว่าเป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากความมือคดดีและมีการสร้างวาทกรรมใส่ร้ายผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง อาทิ โกง ซื่อเสียด ทุจริตการเมือง เป็นต้น

๗) ขาดกลไกและมาตรการรองรับในการพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีเกียรติ ชื่อสัตย์สุจริต มีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม

๘) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีโอกาสพัฒนาตนเองไปตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากมีการรัฐประหารทำให้ประชาธิปไตยต้องหยุดชะงัก

๙) กลไกการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยองค์กรอิสระ ไม่มีความเที่ยงตรงสองมาตรฐาน และไม่มีประสิทธิภาพ

๑๐) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ผ่านการคัดกรองจากพรรคด้วยระบอบประชาธิปไตยภายในพรรค และด้วยระบอบคุณธรรมจริยธรรมที่เข้มงวดเพียงพอ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นการกล่าวถึงสภาพปัญหาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เกิดขึ้นจริงในอดีต และปัญหานั้นยังคงอยู่และส่งผลกระทบต่อปัจจุบัน การปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในครั้งนี้ จึงมีเป้าประสงค์เพื่อเปลี่ยนโฉมผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใหม่ให้เป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของประชาชน โดยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พึงประสงค์ควรมีคุณสมบัติและลักษณะ ดังนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พึงประสงค์ของประชาชน คือ ผู้ซึ่งเป็นตัวแทนอำนาจสูงสุดของประชาชน เป็นผู้อาสาเข้ามาทำประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วยความสมัครใจ เป็นบุคคลสาธารณะที่ตรวจสอบได้ มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ มีความน่าศรัทธา เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับของประชาชน”

บทวิเคราะห์กลไกและวิธีการปฏิรูปการให้ได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ได้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน อันทำให้ได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งที่พึงประสงค์ของประชาชน ดังนี้

#### ๑. กระบวนการคัดกรองและตรวจสอบคุณสมบัติของผู้จะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง

แม้ที่ผ่านมาจะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดคุณสมบัติและการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้อย่างเข้มข้น มีการกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบทางทรัพย์สินทั้งก่อนการดำรงตำแหน่งและหลังพ้นจากตำแหน่ง มีมาตรการทางกฎหมายควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจในตำแหน่ง แต่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ผ่านมายังคงมีปัญหาเรื่องความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง ประวัติความเป็นมา คุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างกระบวนการคัดกรองและตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ก่อนการรับสมัครเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน พรรคการเมือง และชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีกระบวนการตรวจสอบผู้จะเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน

#### ๒. การควบคุมตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นบุคคลซึ่งต้องถูกควบคุมตรวจสอบอย่างเข้มข้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีและสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติในการควบคุมตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีความเข้มข้นมากขึ้นตามลำดับ เพื่อแก้ไขปัญหาและป้องกันการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและประเทศชาติ โดยสรุปการควบคุมตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) ได้ดังนี้

##### ๑) การควบคุมตรวจสอบทางทรัพย์สิน และการกระทำที่ขัดกันแห่งผลประโยชน์

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) ได้บัญญัติการกระทำที่ขัดกันแห่งผลประโยชน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี และได้ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนและมีความเห็นกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีพฤติกรรมร้ายรายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย โดยหากเห็นว่ากระทำผิดตามที่ไต่สวน ให้เสนอสำนวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒) การควบคุมการแปรญัตติ หรือกระทำการใด ๆ ที่มีผลให้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ในการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับผ่านประชามติ) มาตรา ๑๔๔ กำหนดไว้ว่า ในการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการ การเสนอแปรญัตติ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้ หากฝ่าฝืน ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยให้การกระทำนั้นสิ้นผลไป กรณีผู้กระทำเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการดังกล่าวสิ้นสุดสมาชิกภาพ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีคณะรัฐมนตรีกระทำการนั้น ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ทั้งคณะและให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนด

### ๓) การควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรม

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับผ่านประชามติ) มาตรา ๒๑๙ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมการควบคุมทางจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๒๓๔ ประกอบมาตรา ๒๓๕ ได้ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ใต้สวนและมีความเห็นกรณีมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยหากเห็นว่า มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาวินิจฉัย

จะเห็นได้ว่า ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับผ่านประชามติ) ได้กำหนดกลไกในการควบคุมตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้อย่างเข้มข้นและมีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งในด้านการใช้อำนาจในตำแหน่ง การตรวจสอบทรัพย์สิน การกระทำที่ขัดกันแห่งผลประโยชน์ การควบคุมการกระทำทางจริยธรรม

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษา วิเคราะห์ความเป็นมาและกลไกในการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจากรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีประเด็นที่น่าพิจารณา ดังนี้

(๑) ในประเทศต่าง ๆ ได้มีความพยายามที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม เพื่อควบคุมและตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ๆ ของประเทศ มีเนื้อหาและหลักเกณฑ์การควบคุมที่เหมือนกันและแตกต่างกันไป สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการควบคุมจริยธรรมของนักการเมืองเช่นเดียวกัน มีการกำหนดเรื่องจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ และมีพัฒนาการในการกำหนดมาตรการและกลไกการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรมที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นตามลำดับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีการจัดทำประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลและตรวจสอบทางจริยธรรมให้อำนาจวุฒิสภาพิจารณาถอดถอนออกจากตำแหน่งได้กรณีที่มีการกระทำผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรง

แม้จะมีกลไกการควบคุมและกำหนดบทลงโทษไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างชัดเจน แต่ยังคงมีปัญหาทางจริยธรรมของนักการเมืองปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากไม่มีการระบุเกณฑ์ฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมลักษณะร้ายแรงไว้อย่างชัดเจน ทำให้การพิจารณาวินิจฉัยต้องอาศัยดุลยพินิจของคณะกรรมการจริยธรรม และทำให้กลไกการควบคุมตรวจสอบภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเกิดปัญหาความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ

(๒) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) กำหนดให้ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ที่มีความชัดเจนมากขึ้น โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง อย่างไรก็ตาม ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) ไม่ได้มีบทบัญญัติให้มีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน ซึ่งต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น เพื่อให้ยังคงมีการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรมกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นต่อไป ควรให้มีกฎหมายบัญญัติให้มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยควรกำหนดกระบวนการและกลไกในการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรมอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๓) การควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรมจะมีประสิทธิภาพได้ ควรต้องมีกลไกและมาตรการเสริมเพิ่มเติมบางประการ อาทิ การใช้ช่องทางสื่อสารมวลชนเพื่อเผยแพร่การควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรม เพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบจากภาคประชาสังคมต่าง ๆ และเพื่อให้เกิดมาตรการบังคับทางสังคม การกำหนดระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบ และที่สำคัญที่สุด คือ การเพิ่มช่องทางและศักยภาพของภาคประชาชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรมของนักการเมืองได้

### ๓. การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถือเป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ามาทำงานอาสาให้กับประชาชน เป็นผู้รับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและสื่อสารปัญหาให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไขและช่วยเหลือปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในทางนิติบัญญัติ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในทางบริหารกำหนดนโยบายสำคัญของประเทศ ควบคุมการปฏิบัติงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบาย การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าว ต้องกระทำภายใต้บังคับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มาตรฐานทางจริยธรรม และกฎระเบียบอื่น ๆ และอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบจากองค์กรอิสระและภาคประชาสังคมต่าง ๆ รวมทั้ง ต้องปฏิบัติหน้าที่ท่ามกลางความคาดหวังของประชาชน

ด้วยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเป็นบุคคลที่ประชาชนคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นที่ยังพาทองของประชาชนได้ แต่การจะได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่ประชาชนคาดหวังดังกล่าว นอกจากจะต้องมีมาตรการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเข้มข้นแล้ว ควรต้องมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรมีกลไกวางรากฐานบุคคลที่จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอนาคต มีมาตรการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาก่อนการเข้าดำรงตำแหน่งและในระหว่างการดำรงตำแหน่ง มีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่

### ๔. การพิจารณาคำตอบแทนที่มีความเหมาะสมกับภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เป็นบุคคลที่เข้ามาทำงานทางการเมือง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน ซึ่งภารกิจสำคัญของการทำงานและการปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญยิ่งดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตอบแทนที่เป็นรายได้ที่จะต้องนำมาใช้จ่ายกลับคืนสู่พี่น้องประชาชน

แต่ปรากฏว่าค่าตอบแทนที่กำหนดไว้เดิมนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย ที่จะต้องทำงานเต็มเวลาเพื่อดูแลทุกข์สุขและแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับพี่น้องประชาชน

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” จึงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ มีบทบาท และอำนาจหน้าที่ที่ส่งผลต่อประโยชน์ของประเทศและความผาสุกของประชาชนทั้งประเทศ โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในทางบริหารและนิติบัญญัติของประเทศ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องดำรงอยู่ในตำแหน่งอันทรงเกียรติ มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารราชการแผ่นดิน การติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยทั้งประเทศ และการอื่น ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนด การดำเนินการใด ๆ ของผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น ย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้น ภารกิจสำคัญของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงมีความสำคัญสูงสุดในการที่จะนำประเทศไปสู่ทิศทางที่สร้างความเจริญรุ่งเรืองและความก้าวหน้าของประเทศชาติและประชาชน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวจึงเป็นผู้ที่ประกอบด้วยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ คุณธรรมและจริยธรรม มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน และการทำงานต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม และเป็นที่ยอมรับของพี่น้องประชาชนที่เลือกเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน จึงต้องมีกระบวนการตรวจสอบอย่างเข้มข้นทั้งในเรื่องของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การใช้อำนาจในตำแหน่ง การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทรัพย์สิน หนี้สิน โดยการตรวจสอบดังกล่าวในบางกรณีได้ควมรวมไปถึงคู่สมรส บุตร และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย แม้การเข้าสู่ตำแหน่งมีเงื่อนไข หลักเกณฑ์มากมายและเข้าสู่ตำแหน่งได้ยาก เนื่องจากต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนโดยผ่านการเลือกตั้ง เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวแล้ว

แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถูกจำกัดการทำงานหารายได้เพื่อมาสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน กล่าวคือ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายได้กำหนดห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกิจการงานอื่น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับผ่านประชามติ) มาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ว่า “รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด” ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพอื่น ในระหว่างการดำรงตำแหน่งค่อนข้างเคร่งครัด

เมื่อวิเคราะห์บทบาท อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ภารกิจ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานดูแลทุกข์สุขของประชาชนทั้งประเทศ การพิจารณาค่าตอบแทนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้มีความเหมาะสมกับภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบ แต่เมื่อพิจารณาอัตราค่าตอบแทนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ กลับพบว่ายังไม่สอดคล้องในเรื่องดังกล่าว และพบว่าได้รับค่าตอบแทนในอัตราที่มีจำนวนน้อย อันทำให้ไม่สัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายที่จะต้องไปลงพื้นที่และไปปฏิบัติงานทำหน้าที่และรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชน อีกทั้ง มีผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองหลายท่าน เช่น นายมีชัย ฤชุพันธ์ ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ยังได้เสนอความเห็นทางสื่อมวลชนไปในทางการให้ขึ้นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนให้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการอีกด้วย แต่ต้องเป็นรัฐบาลในสมัยหน้าหรือในการเมืองสมัยหน้า ซึ่งคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองได้เสนอให้ใช้ในระยะอีก ๕ ปีข้างหน้าถึงจะมีผลใช้บังคับ เพื่อมิให้ถูกขอล่าหาว่าเป็นข้อเสนอของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปัจจุบัน ดังนั้นจึงเห็นควรให้จำเป็นต้องมีการพิจารณาทบทวนปรับปรุงค่าตอบแทนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในอนาคตข้างหน้า เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่เข้าไปดูแลทุกข์สุขของพี่น้องประชาชน อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้ อัตราค่าตอบแทนจะเป็นเท่าใดนั้นให้พิจารณาถึงความเหมาะสมตามสถานการณ์เศรษฐกิจของบ้านเมือง สถานะการเงินการคลังของประเทศ และพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย

นอกจากนี้ พรรคการเมืองถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการคัดสรร คัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมให้เข้ารับการเลือกตั้งหรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำคัญบางตำแหน่ง อาทิ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น และพรรคการเมืองซึ่งจะมีการปฏิรูปในอนาคตนี้ จะต้องเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กับสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชน และมีบทบาทในการกำกับควบคุมคุณธรรมจริยธรรมของสมาชิกพรรค และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น ผู้บริหารพรรคการเมือง จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อพรรคการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นผู้กำหนดทิศทาง ควบคุมการบริหารของพรรคให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดำรงสถานะของพรรคให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ผู้บริหารพรรคการเมืองจึงควรได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมจากพรรคการเมืองด้วย

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังกล่าว คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้นำไปสู่การกำหนดแผน กลไกและวิธีการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

### ๓. แผนการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การสร้างกลไกและวิธีการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

เมื่อบุคคลใดดำรงตำแหน่งเป็นผู้แทนประชาชน จักต้องมีคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรมสูงกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป จึงจำเป็นต้องมีกลไกและวิธีการให้มีกระบวนการคัดกรองและตรวจสอบบุคคลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ก่อนการรับสมัครดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน พรรคการเมือง และชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง ควรต้องมีกลไกและมาตรการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรักษาซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของประเทศ และต้องมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถดำรงตนในตำแหน่งทางการเมืองได้อย่างมีเกียรติ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการแก้ไขภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอดีต เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ดังนั้น เพื่อให้มีมาตรการและกลไกการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าว คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยคณะอนุกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้กำหนดแผนการปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันนำไปสู่กลไกและวิธีการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จำนวน ๔ เรื่อง ดังนี้

๑) การปฏิรูปมาตรการในการคัดกรอง และตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าดำรงตำแหน่ง  
ทางการเมือง

๒) การปฏิรูปการควบคุมตรวจสอบจริยธรรม ระบบคุณธรรมและการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจาก  
การขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๓) การปฏิรูปมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔) การปฏิรูปการพิจารณาค่าตอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารพรรค  
การเมือง ให้สอดคล้องกับภารกิจและการปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติและ  
ประชาชนทั้งประเทศ ทั้งนี้ อัตราค่าตอบแทนจะเป็นเท่าใดนั้น ให้พิจารณาถึงความเหมาะสมตามสถานการณ์  
เศรษฐกิจของบ้านเมือง สถานะการเงินการคลังของประเทศ และพิจารณาความคิดเห็นของประชาชน  
ประกอบด้วย

#### ๔. วิธีการปฏิรูป

๔.๑ การปฏิรูปมาตรการในการคัดกรอง ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเพื่อดำรงตำแหน่ง  
ทางการเมือง

ให้มีกระบวนการคัดกรองและตรวจสอบบุคคลที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพตั้งแต่ก่อนการ  
รับสมัครดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน พรรคการเมือง และชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม  
ในการตรวจสอบประวัติและคุณสมบัติของบุคคลดังกล่าว ดังนี้

๑) ให้ผู้ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งในทุกๆระดับ แสดงความจำนงต่อคณะกรรมการ  
การเลือกตั้ง เพื่อแสดงตนและแนะนำตนต่อสาธารณะก่อนประกาศพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งได้ และ  
ให้เปิดเผยข้อมูลประวัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รวมทั้ง กำหนดช่องทางให้ประชาชนสามารถ  
สื่อสารข้อมูลและการตรวจสอบประวัติได้

๒) เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดส่ง  
ประวัติและข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเอกสาร แจกไปตามครัวเรือนต่าง ๆ ในเขตเลือกตั้งทุกครัวเรือน  
เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิ ประวัติ  
ประสบการณ์การทำงาน การศึกษา อุดมการณ์ และนโยบาย เป็นต้น

๓) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกประกาศกำหนดระบบคุณธรรมแห่งชาติของนักการเมือง  
และให้ท้องถิ่นออกประกาศระบบคุณธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งของตน และให้ผู้ประสงค์  
จะสมัครรับเลือกตั้งต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของระบบคุณธรรมท้องถิ่น และระบบคุณธรรมแห่งชาติ  
เพื่อรับใบอนุญาตแสดงตนในความพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ของตนในการบริหารกิจการบ้านเมือง

๔) ให้พรรคการเมืองใช้หลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยภายในพรรคในการคัดเลือกผู้ดำรง  
ตำแหน่งทางการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ  
ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการเข้าดำรงตำแหน่ง  
โดยพรรคการเมืองต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ดำรง  
ตำแหน่งทางการเมืองด้วย

๕) ให้พรรคการเมืองกำหนดไว้เป็นข้อบังคับพรรค ให้สมาชิกพรรคที่ประสงค์จะเป็นผู้สมัคร  
รับเลือกตั้ง แสดงแบบรายการเสียภาษีเงินได้ย้อนหลัง ๓ ปี และแสดงเจตจำนงเพื่อประกาศให้สมาชิกพรรค  
และประชาชนในเขตเลือกตั้งรับทราบล่วงหน้า ๑ ปี เพื่อคัดกรองบุคคลที่พรรคการเมืองจะส่งเป็นผู้สมัคร  
รับเลือกตั้ง



## ๔.๒ การปฏิรูปการควบคุมตรวจสอบจริยธรรม ระบบคุณธรรมและการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ให้มีมาตรการและกลไกการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรม ระบบคุณธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรักษาซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของประเทศ ดังนี้

๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์อย่างเคร่งครัดและเป็นแบบอย่างแก่สังคม

๒) เมื่อมีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติตนแก่ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับมาตรฐานทางจริยธรรม และเพื่อป้องกันปัญหาการตีความมาตรฐานทางจริยธรรมที่แตกต่างกันระหว่างองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบจริยธรรมและผู้ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

๓) ให้มีการกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหาการร้องเรียนประเด็นจริยธรรมประเด็นเดียวกันในหลายแห่ง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนและเกิดความล่าช้าในการพิจารณาขององค์กรที่รับผิดชอบ โดยให้ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กร

๔) เพื่อให้การพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงและการพิจารณาวินิจฉัยการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ให้มีการดำเนินการ ดังนี้

๔.๑) ให้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการส่งเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำหนดระยะเวลาในการไต่สวนข้อเท็จจริง รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาวินิจฉัยความผิดอย่างชัดเจน

๔.๒) ให้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ถูกร้องเรียนที่ไม่ชี้แจง หรือแสดงพยานหลักฐานตามระยะเวลาที่กำหนด และหากผู้ถูกร้องเรียนไม่มาชี้แจงหลักฐานตามกำหนดเวลา โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้ถูกร้องเรียนมีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามที่ถูกร้องเรียน

๔.๓) ให้มีบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อป้องกันและคุ้มครองประชาชนที่ร้องเรียนจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่ให้ข้อมูล พยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔.๔) ให้องค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบจริยธรรมผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔.๕) ให้มีกลไกการควบคุมตรวจสอบจริยธรรมภายในองค์กรของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๔.๕.๑) ให้จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมภายในองค์กร ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตนของสมาชิกให้เป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรม โดยให้คณะกรรมการจริยธรรม ประกอบด้วย กรรมการที่มาจากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในองค์กรกึ่งหนึ่ง และกรรมการซึ่งมาจากบุคคลภายนอกองค์กรอีกกึ่งหนึ่ง ในการเลือกกรรมการจริยธรรมดังกล่าว ไม่ให้มีการแต่งตั้งกรรมการจริยธรรมโดยตำแหน่ง แต่ให้คัดเลือกจากบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสูงเป็นที่ประจักษ์และเป็นผู้ที่สมาชิกให้ความเคารพเชื่อถือศรัทธา และให้เลือกโดยใช้มติเสียงข้างมากของที่ประชุมสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔.๕.๒) คณะกรรมการจริยธรรมมีหน้าที่สอดส่องพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขององค์กรให้เป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรม และในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดทางจริยธรรมเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจหยิบยกเหตุอันควรสงสัยดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมโดยไม่ต้องมีผู้ร้องเรียน

๔.๕.๓) ให้มีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาไต่สวนและวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน หากคณะกรรมการจริยธรรมไม่สามารถดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จได้ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด ให้กำหนดบทลงโทษคณะกรรมการจริยธรรมที่เพิกเฉยไม่ดำเนินการไต่สวนเรื่องร้องเรียนจริยธรรมภายในกำหนดเวลา โดยให้ถือว่าคณะกรรมการจริยธรรมมีความผิดทางจริยธรรม และให้ได้รับโทษเช่นเดียวกับการกระทำความผิดจริยธรรม

๕) เมื่อจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วเสร็จ นอกจากการเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีการเผยแพร่มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวให้ประชาชนรับทราบผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนและภาคประชาสังคมต่าง ๆ ร่วมกันสอดส่องการกระทำและความประพฤติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรม โดยให้สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อดำเนินกิจกรรมเผยแพร่เรื่องดังกล่าวให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

๖) ให้องค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและวินิจฉัยการกระทำความผิดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดำเนินการเผยแพร่ผลการพิจารณาและการลงโทษผู้กระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมให้สาธารณชนรับทราบ เพื่อให้ผู้กระทำผิดสำนึกผิด และเพื่อให้เกิดมาตรการลงโทษทางสังคม โดยให้สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อดำเนินกิจกรรมเผยแพร่เรื่องดังกล่าวให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

๗) ให้มีกฎหมายกำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างชัดเจน โดยมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวควรมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ กำหนดองค์กรที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลควบคุมตรวจสอบจริยธรรมอย่างชัดเจน ระบุลักษณะการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมอย่างร้ายแรง กำหนดบทลงโทษ กระบวนรับเรื่องร้องเรียน การไต่สวนข้อเท็จจริง และกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยความผิดที่มีประสิทธิภาพ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นทุกคนอยู่ภายใต้บังคับมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว และให้มีการเผยแพร่มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้ประชาชนร่วมกันสอดส่องพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรมกลางดังกล่าวต่อไป

๘) ให้พรรคการเมืองกำหนดให้มีระบบการควบคุมคุณธรรมและจริยธรรมภายในพรรคการเมือง ดังนี้

๘.๑) ให้พรรคการเมืองประกาศระบบคุณธรรม จริยธรรม และอุดมการณ์ของพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคอย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นหลักและแนวทางในการปฏิบัติตนของสมาชิกพรรค

๘.๒) พรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมและสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองให้สมาชิกพรรค และผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคอย่างต่อเนื่อง โดยให้รัฐสนับสนุนงบประมาณให้เหมาะสม

๘.๓) ให้พรรคการเมืองมีข้อบังคับพรรคในการลงโทษสมาชิกพรรคที่มีการกระทำความผิดคุณธรรมและจริยธรรม

๘.๔) ให้พรรคการเมืองแถลงการณ์หรือแสดงออกต่อสาธารณชน เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบเมื่อสมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบกพร่องจนเกิดความเสียหายต่อประชาชนและผลประโยชน์ของประเทศ ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม รวมทั้ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความบกพร่องดังกล่าวด้วย

๘.๕) ให้พรรคการเมืองให้เอกสิทธิ์กับสมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในการตัดสินใจเพื่อลงคะแนนเสียงในเรื่องใดในตำแหน่งหน้าที่ของตน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ มากกว่าการลงคะแนนเสียงตามมติของพรรคการเมืองหรือตามคำสั่งของหัวหน้าพรรค

๘.๖) ผู้บริหารพรรคการเมืองพึงรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี คุณธรรมและจริยธรรมของตนเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้จะไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากผู้บริหารพรรคการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ และมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย ควบคุมการบริหาร และระบบคุณธรรมและจริยธรรมภายในพรรคการเมือง

๘) ให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการรณรงค์และสร้างความตระหนักให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในองค์กร คำนึงถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตำแหน่ง และมีความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานทางจริยธรรม

๑๐) ให้รัฐเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความเข้มแข็ง โดยจัดให้มีโครงการกำหนดมาตรฐานระดับคุณธรรมของนักการเมือง โครงการเสวนาประชาชนเพื่อให้ประชาชนร่วมเสวนาหาทางออกในประเด็นต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคและในกรุงเทพมหานคร และให้มีโครงการจัดตั้งสภาพลเมือง

#### ๔.๓ การปฏิรูปมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ให้มีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ได้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่พึงประสงค์ของประชาชน ดังนี้

๑) ให้องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ประสงค์จะรับสมัครเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ดังนี้

๑.๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้ผู้ที่มีความประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ ซึ่งได้แสดงความจำนงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อแสดงตนและแนะนำตนต่อสาธารณะ ก่อนประกาศพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง ได้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นนักการเมือง อาทิ การฝึกอบรมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Civic education) มาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมือง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบงานนิติบัญญัติ รัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง หรือกฎหมายอื่น ๆ ตามที่จำเป็น เป็นต้น

๑.๒) เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเข้ารับตำแหน่ง ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจัดให้มีโครงการกิจกรรมสร้างความเข้าใจความตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเสริมสร้างความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ รวมทั้ง เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อ และการทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน ระบบงานนิติบัญญัติ ระบบการประชุม หรือระบบงานอื่น ๆ ตามที่จำเป็น

๑.๓) ให้พรรคการเมืองทำหน้าที่จัดฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ค่านิยม และทัศนคติที่ดี อุดมการณ์และนโยบายของพรรค รวมทั้ง ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นให้กับสมาชิกพรรคและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวางรากฐาน ให้สมาชิกพรรคและประชาชนพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเป็น ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนองค์ความรู้ และงบประมาณในการจัดกิจกรรม ดังกล่าวตามสมควร เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๔) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง สถาบันพระปกเกล้า หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐที่มี หน้าที่ในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน จัดให้มีโครงการฝึกอบรมเยาวชนนักการเมือง โครงการ หลักสูตรอบรมผู้ที่เป็นนักการเมือง และโครงการหลักสูตรอบรมผู้ที่จะสมัครเป็นนักการเมือง องค์กรอิสระ และผู้ที่สนใจการเมือง

๑.๕) ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกแห่งบรรจุ หลักสูตรวิชาว่าด้วยหน้าที่พลเมืองให้แก่เด็กและเยาวชน และให้นำหลักธรรมคำสอนทางศาสนาฝึกอบรมจิตใจ และคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันและการทำงานได้ ทั้งนี้ หลักธรรมคำสอนดังกล่าวควรมีความสอดคล้องกับความเชื่อศาสนาของเด็กและเยาวชนดังกล่าว

**๔.๔ การปฏิรูปการพิจารณาคำตอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหาร พรรคการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและการปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติ และประชาชน** ทั้งนี้ อัตราค่าตอบแทนจะเป็นเท่าใดนั้น ให้พิจารณาถึงความเหมาะสมตามสถานการณ์ เศรษฐกิจของบ้านเมือง สถานะการเงินการคลังของประเทศ และพิจารณาความคิดเห็นของประชาชน ประกอบด้วย

ให้มีมาตรการสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่ ลงพื้นที่ดูแลทุกข์สุข และแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชนทั่วประเทศ โดยมีมาตรการพิจารณาคำตอบแทน ค่าตอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารพรรคการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและ การปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติและประชาชน ดังนี้

๑) เมื่อวิเคราะห์อัตราค่าตอบแทนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับบทบาท อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ภารกิจในการทำหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ และการดูแลทุกข์สุข ของประชาชนทั่วประเทศ แล้วพบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้รับค่าตอบแทนในอัตราที่มีจำนวนน้อย ไม่มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาทบทวนปรับปรุง ค่าตอบแทนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอนาคตข้างหน้า เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้ อัตราค่าตอบแทนจะเป็นเท่าใดนั้นให้พิจารณาถึง ความเหมาะสมตามสถานการณ์เศรษฐกิจของบ้านเมือง สถานะการเงินการคลังของประเทศ และพิจารณา ความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย และการปฏิรูปการพิจารณาคำตอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้มีการดำเนินการภายหลังจากร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับผ่านประชามติ) มีผลบังคับใช้ไปแล้ว ๕ ปี

๒) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเหมาะสม และเป็นธรรมตามกฎหมาย เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเพื่อให้ การแข่งขันเกิดความเป็นธรรมมากขึ้น

๓) ให้มีกฎหมายกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และขณะดำรงตำแหน่ง ห้ามบริจาคช่วยงานตามประเพณีต่าง ๆ เช่น งานศพ งานอุปสมบท งานมงคลสมรส ฯลฯ ภายในเขตเลือกตั้งของตน แต่ไม่ห้ามบุคคลดังกล่าวไปร่วมงานประเพณีต่าง ๆ

ทั้งนี้ จะต้องมีการประกาศให้ประชาชนได้รับทราบถึงมาตรการดังกล่าวอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นจะได้ไม่เรียกร้อยเงินจากบุคคลดังกล่าว เพื่อป้องกันระบบอุปถัมภ์และเพื่อลดค่าใช้จ่ายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๔) ให้พรรคการเมืองจัดสรรงบประมาณของพรรคเพื่อเป็นค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้บริหารพรรคการเมือง และให้เสนอเป็นรายงานการเงินของพรรคให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

## ๕. กำหนดเวลาการปฏิรูป

ช่วงระยะเวลาตั้งแต่รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เป็นต้นไป

## ๖. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- ๖.๑ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณ
- ๖.๒ งบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ๖.๓ การบริจาคของประชาชนทั่วไป

## ๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๗.๑ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
- ๗.๒ คณะรัฐมนตรี
- ๗.๓ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๗.๔ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
- ๗.๕ สภาผู้แทนราษฎร
- ๗.๖ วุฒิสภา
- ๗.๗ กระทรวงการคลัง
- ๗.๘ กระทรวงมหาดไทย
- ๗.๙ กระทรวงศึกษาธิการ
- ๗.๑๐ ศาลรัฐธรรมนูญ
- ๗.๑๑ ศาลฎีกา
- ๗.๑๒ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ
- ๗.๑๓ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๗.๑๔ สถาบันพระปกเกล้า สภาพัฒนาการเมือง
- ๗.๑๕ พรรคการเมือง
- ๗.๑๖ องค์การสื่อสารมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชน

## ๘. ข้อเสนอแนะ

การปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้น นอกจากการดำเนินการตามรายงานเรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ยังต้องมีกลไกการปฏิรูปอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน การทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง การให้มีระบบการเลือกตั้งที่มีความสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้คัดเลือกคนดีเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน การควบคุมและตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม

ทั้งนี้ กลไกการปฏิรูปต่าง ๆ ดังกล่าว หากมีการดำเนินการจนเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกับระบบการเมืองไทย และจะนำมาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและ รักษาผลประโยชน์ของประเทศได้ในที่สุด

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงขอเสนอรายงาน เรื่อง “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป



(นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

เลขาธิการกรรมการการ

**รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง**  
**เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง**

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ
ผู้ดำรง ตำแหน่ง ทางการเมือง	แผนการปฏิรูป ประเทศ ด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	<p>๑. ปฏิรูปมาตรการในการคัดกรอง ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง กำหนดให้มีกระบวนการคัดกรองและตรวจสอบบุคคลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ก่อนการรับสมัครดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน พรรคการเมือง และชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบประวัติและคุณสมบัติของบุคคลดังกล่าว</p> <p>๒. ปฏิรูปการควบคุมตรวจสอบจริยธรรมระบบคุณธรรมและการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กำหนดให้มีมาตรการและกลไกการควบคุมตรวจสอบทางจริยธรรม ระบบคุณธรรมและการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรักษาซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของประเทศ</p>	ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ รายงานของ คณะกรรมการ ขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศด้านการเมือง เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ได้รับความ เห็นชอบจากที่ ประชุมสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ เป็นต้นไป	๑. รัฐบาลสนับสนุน งบประมาณ ๒. งบประมาณของ หน่วยงานที่ รับผิดชอบ ๓. การบริจาคของ ประชาชนทั่วไป	๑. คณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ๒. คณะรัฐมนตรี ๓. สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ๔. คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ ๕. สภาผู้แทนราษฎร ๖. วุฒิสภา ๗. กระทรวงการคลัง ๘. กระทรวงมหาดไทย ๙. กระทรวงศึกษาธิการ ๑๐. ศาลรัฐธรรมนูญ ๑๑. ศาลฎีกา ๑๒. องค์การอิสระตาม รัฐธรรมนูญ ๑๓. องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๑๔. สถาบัน พระปกเกล้า สภาพัฒนา การเมือง ๑๕. พรรคการเมือง ๑๖. องค์กร สื่อสารมวลชนทั้งภาครัฐ และเอกชน	การปฏิรูปผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้น นอกจากการดำเนินการตาม รายงาน เรื่อง ผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง ยังต้องมีกลไกการปฏิรูป อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้กับประชาชน การทำให้พรรค การเมืองเป็นสถาบัน ทางการเมืองของประชาชนอย่าง แท้จริง การให้มีระบบการเลือกตั้ง ที่มีความสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้คัดเลือกคนดีเข้ามาปฏิบัติ หน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน การควบคุมและตรวจสอบ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มี ประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ กลไกการปฏิรูปต่าง ๆ ดังกล่าว หากมีการดำเนินการจนเกิดผล สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จะทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่ดีขึ้นกับระบบการเมืองไทย และ จะนำมาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่ง

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลา การปฏิรูป	แหล่งที่มาของ งบประมาณ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ
		<p>๓. การปฏิรูปมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ได้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่พึงประสงค์ของประชาชน</p> <p>๔. การปฏิรูปการพิจารณาค่าตอบแทนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารพรรคการเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและการปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้ อัตราค่าตอบแทนจะเป็นเท่าใดนั้น ให้พิจารณาถึงความเหมาะสมตามสถานการณ์เศรษฐกิจของบ้านเมือง สถานะการเงินการคลังของประเทศ และพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย</p> <p>กำหนดให้มีมาตรการสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่ลงพื้นที่ดูแลทุกข์สุขและแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชนทั้งประเทศ โดยมีมาตรการพิจารณาการกำหนดค่าตอบแทนให้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอันเหมาะสม</p>				<p>ทางการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศได้ในที่สุด</p>



# ภาคผนวก

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง  
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต  
พ.ศ. ๒๕๔๒



ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง  
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต  
พ.ศ. ๒๕๔๒

---

๑. นายกรัฐมนตรี

๒. รัฐมนตรี

๓. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔. สมาชิกวุฒิสภา

๕. ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

ตามพระราชบัญญัติข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ ได้บัญญัติให้ข้าราชการการเมือง ได้แก่ บุคคลซึ่งรับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมือง ดังต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รองนายกรัฐมนตรี

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(๔) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(๕) รัฐมนตรีว่าการทบวง

(๖) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง

(๗) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง

(๘) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

(๙) ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี

(๑๐) ที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑๑) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(๑๒) รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

(๑๓) โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑๔) รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑๕) เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑๖) ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(๑๗) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(๑๘) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

(๑๙) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

(๒๐) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง

๖. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๙๒ ตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง มีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา

(๒) ที่ปรึกษารองประธานรัฐสภา

(๓) ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๔) ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา

(๕) ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร



- (๖) ที่ปรึกษาองประธานวุฒิสภา
- (๗) ที่ปรึกษาผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (๘) โฆษกประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (๙) โฆษกประธานวุฒิสภา
- (๑๐) โฆษกผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (๑๑) เลขานุการประธานรัฐสภา
- (๑๒) เลขานุการรองประธานรัฐสภา
- (๑๓) เลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (๑๔) เลขานุการประธานวุฒิสภา
- (๑๕) เลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (๑๖) เลขานุการรองประธานวุฒิสภา
- (๑๗) เลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (๑๘) ผู้ช่วยเลขานุการประธานรัฐสภา
- (๑๙) ผู้ช่วยเลขานุการรองประธานรัฐสภา
- (๒๐) ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (๒๑) ผู้ช่วยเลขานุการประธานวุฒิสภา
- (๒๒) ผู้ช่วยเลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (๒๓) ผู้ช่วยเลขานุการรองประธานวุฒิสภา
- (๒๔) ผู้ช่วยเลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๗. ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘. สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา